

Topvorm

Grammatica voor gevorderden in eenvoudige stappen

Leren
door
te doen!

Sandra Duenk

Boom

Voorwoord

Welkom bij *Topvorm*, een interactief werkboek waarmee taalleerders grammaticaregels leren toepassen in hun dagelijkse taalgebruik. Het boek kan als zelfstandige methode gebruikt worden, of in combinatie met de boeken op B1-niveau van de *NT2 Op maat-reeks* (*Blink uit*, *In zicht* en *De sprong*). De opzet en de methodiek van de boeken sluiten goed bij elkaar aan.

In mijn werk als NT2-docent zie ik dat zowel praktisch geschoolde als theoretisch geschoolde leerders er behoefte aan hebben om nieuw geleerde woorden in een goede vorm en in een goede zinsstructuur te kunnen gebruiken. Hoe eerder ze de regels leren toepassen, hoe meer zelfvertrouwen ze hebben in het gebruik van het Nederlands. Bovendien is de kans dan kleiner dat ingeslepen fouten niet meer af te leren zijn. Ik zie bij alle taalleerders het positieve effect van grammaticaonderwijs.

Topvorm bestaat uit vijftientwintig hoofdstukken waarin de grammatica vanaf niveau A2 aan bod komt. In het boek is er een logische opbouw van alle grammaticale thema's. In de eerste helft van het boek worden de meer concrete onderwerpen behandeld en de meer abstracte onderwerpen komen aan bod in de tweede helft. Daarnaast zijn bepaalde onderwerpen gegroepeerd. De hoofdstukken negen tot en met twaalf gaan bijvoorbeeld alle vier over de verleden tijd. In de docentenhandleiding wordt verder uitgelegd welke hoofdstukken inhoudelijk bij elkaar horen.

Topvorm is een moderne grammaticamethode. Naast een heldere uitleg biedt het boek een grote variëteit aan oefeningen en werkvormen aan om het geleerde in de praktijk te brengen. Zo heeft de taalleerder audiomateriaal, foto's, tekeningen, plaatjesverhalen, flashcards, teksten en taalriedels tot zijn beschikking om de regels te leren toepassen. Alle vaardigheden (spreken, schrijven, lezen en luisteren) worden hierbij geoefend. Het boek sluit af met een hoofdstuk 'zinnen compleet maken' en een hoofdstuk 'teksten schrijven', zowel voor de algemene verbetering van het Nederlands als voor de specifieke voorbereiding voor het staatsexamen NT2 schrijven.

Met de code vóór in dit boek krijgt de leerder op **www.nt2school.nl** toegang tot de online leeromgeving bij *Topvorm*. Hier vindt de leerder online oefeningen waarmee hij geheel zelfstandig, in zijn eigen tijd en tempo, veel extra kan oefenen. In de online leeromgeving is daarnaast het volgende materiaal te vinden:

- de geluidsfragmenten
- de antwoordsleutels
- de methode-afhankelijke toetsen
- de docentenhandleiding (met o.a. extra uitleg voor docenten over grammaticaonderwijs)

Ik wil graag al mijn cursisten bedanken voor de totstandkoming van dit boek. Door hun vragen over de grammatica heb ik door de jaren heen geleerd wat bijzonder is aan de vormen en de zinsstructuren van het Nederlands. Ook heb ik in mijn lessen de mogelijkheid gehad om vele werkvormen voor het verwerven en het leren gebruiken van grammaticaregels uit te proberen. De werkvormen die mijn cursisten enthousiasmeerden en die niet alleen tot begrip, maar ook tot gebruik leiden, heb ik opgenomen in dit boek.

Grammaticaonderwijs is leuk en nuttig. Wanneer ik aan cursisten vraag wat ze graag nog extra zouden willen oefenen in de les, is het antwoord steevast: grammatica!

Ik wens zowel docenten als taalleerders veel plezier met *Topvorm*.

Sandra Duenk

Inhoud

1	Hoe <u>meer</u> je weet, hoe <u>meer</u> je vergeet!	Vergrotende trap	9
2	Slim - slimmer - <u>slimst</u>	Overtreffende trap	18
3	<u>Zal</u> ik vanavond koken?	<i>Zullen en gaan</i>	25
4	Wat <u>zou</u> je doen, met drie miljoen?	<i>Zouden</i>	35
5	Ik <u>vermaak me</u> uitstekend!	Wederkerende werkwoorden	49
6	Ik <u>ben</u> grammatica <u>aan het oefenen</u> .	<i>Zijn aan het + infinitief</i>	54
7	Ik <u>zit</u> een oefening <u>te maken</u> .	<i>Zitten, staan, lopen, liggen + te + infinitief</i>	60
8	De zon <u>begint te schijnen</u> .	Werkwoorden + te + infinitief	67
9	Wat <u>heb</u> je in de vakantie <u>gedaan</u> ?	Voltooid tegenwoordige tijd	75
10	Hoe <u>was</u> je vakantie?	Onvoltooid verleden tijd	97
11	Als ik dat <u>had geweten</u> ...	Voltooid verleden tijd	115
12	Ik <u>heb geprobeerd</u> de oefeningen <u>te maken</u> .	Zinnen met meer werkwoorden in de verleden tijd	126
13	<u>Dat</u> is leuke grammatica!	<i>Dit/Dat is/zijn...</i>	137
14	Ik oefen net zo lang, <u>totdat</u> ik het begrijp.	Voegwoorden	144
15	Waarom? <u>Daarom</u> !	Bijwoorden	162
16	Kun je me uitleggen <u>hoe ik deze vraag moet maken</u> ?	Indirecte vragen	170
17	<u>Hij, hem, het, ze en er</u>	Verwijswoorden	178
18	Heb je <u>erom</u> gedacht <u>om er te gebruiken</u> ?	Vooruitwijzend er	192
19	<u>Wat</u> hoor je en <u>waar</u> luister je naar?	Vragen met wat of waar	195
20	Ik heb een vraag <u>die</u> over de bijzin gaat.	Betrekkelijke bijzinnen	198
21	Let op!	Scheidbare werkwoorden	211
22	Je pakket <u>wordt</u> morgen <u>bezorgd</u> !	Passieve zinnen	220

23 H - h - . - ? - ! - ,	Interpunctie	236
24 Zinnen compleet maken	Herhaling grammatica	245
25 Teksten schrijven	Een kritische blik!	250
Bijlage 1: Lijst met veel voorkomende onregelmatige werkwoorden		263
Bijlage 2: Lijst met veelvoorkomende werkwoorden met vast een voorzetsel		269
Bijlage 3: Lijst met veel voorkomende scheidbare werkwoorden		273

1

Hoe meer je weet, hoe meer je vergeet!

Vergrotende trap

HOE BOUWEN WE VERDER?

In het boek *In vorm, eenvoudige basisgrammatica* hebben we bijvoeglijke naamwoorden geleerd (*groot - klein, duur - goedkoop*). In dit hoofdstuk gebruiken we deze woorden om vergelijkingen te maken.

HOE ZIT DAT?

Als je twee huizen vergelijkt, gebruik je bijvoeglijke naamwoorden met **-er** en het woord **dan**. We noemen dat de vergrotende trap.

een tiny house

een luxe villa

Een tiny house is kleiner dan een luxe villa.

Een villa is groter dan een tiny house.

Een tiny house is goedkoper dan een villa.

1 Schrijf het woord met **-er**.

- 1 oud - _____
- 2 warm - _____
- 3 rijk - _____
- 4 lang - _____
- 5 zacht - _____

- 6 slecht - _____
- 7 moeilijk - _____
- 8 jong - _____
- 9 koud - _____
- 10 kort - _____

2 A Schrijf het woord met -er, en schrijf het woord dan.

Voorbeeld: **warm** - In Spanje is het *warmer dan* in Nederland.

- 1 **makkelijk** Zij vindt geschiedenis _____ wiskunde.
- 2 **interessant** Ik vind de film _____ het boek.
- 3 **gezond** Appels zijn _____ chocola.
- 4 **vrolijk** Vandaag is hij _____ gisteren.
- 5 **leuk** Ik vind deze jurk _____ die jurk.
- 6 **modern** Jouw meubels zijn _____ die van mij.
- 7 **licht** Deze kamer is _____ die andere kamer.
- 8 **mooi** Deze foto vind ik _____ die.

B Maak zelf vergelijkende zinnen met de woorden van oefening 2A.

Voorbeeld: **warm** - Deze trui is *warmer dan* die trui.

LET OP!

Let goed op de spelling. Bij woorden met een dubbele **-a**, **-o** of **-e**, en één andere letter, gaat er één van die dubbele letters weg.

laag - lager

groot - groter

breed - breder

3 A Schrijf het woord met -er, en schrijf het woord dan.

Voorbeeld: **goedkoop** - Deze broek is *goedkoper dan* die broek.

- 1 **langzaam** Jij eet altijd _____ ik.
- 2 **droog** In de winter is mijn huid _____ in de zomer.
- 3 **heet** In Spanje is het _____ in Nederland.
- 4 **hoog** In New York zijn de flats _____ in Nederland.

- 5 **sociaal** Mijn vriendin is _____ ik.
- 6 **rood** Mijn wangen zijn _____ die van jou.
- 7 **behulpzaam** Die vrouw is wat _____ haar collega.
- 8 **leeg** De supermarkt is op maandag _____
_____ in het weekend.

B Maak zelf vergelijkende zinnen met de woorden van oefening 3A.

Voorbeeld: **goedkoop** - De huizen in mijn geboorteland zijn *goedkoper dan* in Nederland.

LET OP!

Let goed op de spelling. Bij woorden met één **-a, -o, -u, -i** of **-e**, en één andere letter, verdubbelen we die andere letter.

snel - sneller

dom - dommer

smal - smaller

4 A Schrijf het woord met **-er**, en schrijf het woord **dan**.

Voorbeeld: **snel** - Zij doet haar werk altijd *sneller dan* haar collega.

- 1 **dun** Mijn zus is _____ ik.
- 2 **vol** Jouw boekenkast staat _____ die van mij.
- 3 **dik** Jouw boek is veel _____ mijn boek.
- 4 **nat** Wat een regen! Jij bent nog _____ ik!
- 5 **wit** Deze muur is _____ die muur.
- 6 **net** Jij schrijft _____ ik.
- 7 **knap** Ik vind hem _____ zijn vader.
- 8 **slim** Mijn dochter is _____ ik!

B Maak zelf vergelijkende zinnen met de woorden van oefening 4A.

Voorbeeld: **snel** - Jij kan *sneller* typen *dan* ik.

LET OP!

Sommige woorden hebben een hele speciale vorm:

Woorden met een **-r** schrijven we met **-der**.

duur - duurder

Woorden met een **-s** schrijven we met een **-z**.

wijs - wijzer

Woorden met een **-f** schrijven we met een **-v**.

sportief - sportiever

De volgende woorden zijn helemaal onregelmatig:

goed - beter

graag - liever

weinig - minder

veel - meer

5 A Schrijf het woord in de vergelijkende vorm.

Voorbeeld: zwaar - *zwaarder*

1	weinig	-	_____	8	zuur	-	_____
2	lief	-	_____	9	goed	-	_____
3	lekker	-	_____	10	ver	-	_____
4	grijs	-	_____	11	graag	-	_____
5	veel	-	_____	12	braaf	-	_____
6	donker	-	_____	13	precies	-	_____
7	creatief	-	_____	14	betrouwbaar	-	_____

B Maak zelf vergelijkende zinnen met de woorden van oefening 5A.

Voorbeeld: **weinig** - Ik eet *minder* chocola *dan* mijn vriend.

6 Werk in tweetallen. Cursist A leest de eerste zin. Cursist B reageert met een vergelijking.

Voorbeeld: + Messi speelt echt goed voetbal.
- Ja, maar Ronaldo *speelt beter*.

- 1 + Ik heb echt veel schoenen.
- Ja, maar ik heb _____.
- 2 + Ik ga echt vaak naar de sportschool.
- Ja, maar ik _____.
- 3 + Ik vind deze trui echt mooi.
- Ja, maar die andere trui _____.
- 4 + Ik vind hardlopen echt leuk.
- Ja, maar ik _____.
- 5 + Ik vind pizza echt lekker.
- Ja, maar ik _____.
- 6 + Mijn auto rijdt echt snel.
- Ja, maar mijn auto _____.
- 7 + Ik vind de film *Love actually* echt interessant.
- Ja, maar ik vind _____.
- 8 + De Engelse taal is echt moeilijk.
- Ja, maar de _____.

- 9 + Mijn huis is echt groot.
 - Ja, maar mijn _____.
- 10 (bedenk nu zelf een voorbeeld)
 + _____.
 - Ja, maar _____.

7 Werk in tweetallen of kleine groepen. Stel elkaar de volgende vragen.

- 1 Wat eet je liever, aardappelen of rijst?
- 2 Ga je vaker met de trein of met het vliegtuig op reis?
- 3 Wat vind je leuker, thuis een film kijken of naar de bioscoop gaan?
- 4 Wat vind je lekkerder, koffie of thee?
- 5 Wat werkt voor jou beter, online kleding kopen of in een winkel?
- 6 Wat vind je gezelliger, met vrienden thuis eten of in een restaurant?
- 7 Zijn de winkels in Nederland goedkoper of duurder dan in het land waar je vandaan komt?
- 8 Ken je meer of minder dan 2000 woorden in het Nederlands?

8 Kijk naar de informatie bij de afbeeldingen en vergelijk.

1

goedkoop en klein

duur en groot

2

IJsland

koud, weinig mensen, kleine steden,
veel gletsjers

Spanje

warm, veel mensen, grote steden,
veel zandstranden

3

goedkoop, leuk en hip

duur, mooi en warm

4

oud en vrolijk

jong en verdrietig

5

vol en vies

leeg en schoon

9 Zoek foto's op je telefoon of op internet. Maak vergelijkingen bij de foto's.

Je kunt spreken over:

- Familie en vrienden (jong - oud, klein - groot, lang - kort haar, aardig - onaardig, sociaal - introvert)
- Landen, bijvoorbeeld Nederland en het land waar je vandaan komt (warm - koud klimaat, weinig - veel bergen/rivieren/meren, groot - klein)
- Steden (veel - weinig te doen, interessant - saai, oud - nieuw/modern, druk - rustig)
- Je huis in Nederland en het huis in het land waar je vandaan komt (duur - goedkoop, lelijk - mooi, groot - klein, oud - modern)
- Eten en drinken (lekker - vies, veel - weinig, gezond - ongezond)
- Kleding en accessoires (mooi - lelijk, goede - slechte kwaliteit, duur - goedkoop, hip - klassiek)
- Artiesten (bekend - onbekend, goed - slecht, populair - impopulair, rijk - arm)

HOE ZIT DAT?

De volgende vergelijkende zinnen zijn bijzonder:

Hoe beter ik Nederlands **spreek**, hoe leuker het **wordt**!

Hoe meer ik **weet**, hoe meer ik **vergeet** 😊.

In deze zinnen gebruiken we twee keer het woord **hoe** en twee keer een vergelijkend woord met **-er**.

Ook zetten we twee keer het werkwoord aan het einde van de zin.

We hebben dus twee bijzinnen. Dit zien we alleen met deze **Hoe ...**, **hoe ...**-zinnen.

10 A Lees de zinnen en schrijf de tweede zin met **hoe**.

- 1 Hoe meer chocola je eet, _____.
- 2 Hoe meer woorden je leert, _____.
- 3 Hoe vaker je naar de sportschool gaat, _____.
- 4 Hoe warmer het is, _____.
- 5 Hoe beter het met de economie gaat, _____.
- 6 Hoe langer je in Nederland woont, _____.